

Bölüm 4

OYUN VE ÇOCUK GELİŞİMİ

Mustafa TÜRKMEN¹

Harun GENÇ²

Ebru CEVİZ³

GİRİŞ

Yaşamımızda teknolojinin hızla ilerlemesi nedeni ile hareketsizliğin günlük yaşamımızdaki yeri sürekli bir artış içerisinde. Bu hareketsiz yaşam tarzının etkilediği gruplardan birisi de yarının büyükleri olan günümüz çocuklarıdır. Hareket etmek bir çocuğun gelişimi sürecinde önemli rol oynamaktadır. Çocukluk dönemindeki hareketli aktivitelere iştirak etmenin çocukluktan yetişkinliğe geçişte pozitif etkilerinin olduğu bilinmektedir. Bunları çocuğun büyüme ve gelişme sürecinin akranlarına göre yeterince ya da daha iyi gerçekleşmesi, egzersizin yaşam boyunca alışkanlık olarak kazanılması, yetişkin yaşlarda oluşabilecek hastalıkların azaltılması, fazla kilo alımı nedeni ile oluşabilecek obezitenin engellenmesi gibi olumlu etkiler olarak sayabiliriz. Bu açıdan bakıldığında düzenli bir spor branşını gerçekleştirmek kadar, bazal metabolizma hızının üzerinde iskelet kasları yardımı ile gerçekleştirilen hareketler olarak tanımlanan fiziksel aktivitelerin olduğu bazı faaliyetlere katılmak da çocuklarda hem bedensel ve hem zihinsel gelişimleri için çok önem arz etmektedir (Çelik & Şahin, 2013).

Oyun, çocuğun doğal yaşantısının vazgeçilmez bir parçasıdır. Alışkanlıklar ve iyi davranışlar kazandırarak çocuğu sosyalleştirebilir ve toplumsal hayata hazırlar. Birey sosyalleşmek için oyuna ve kaynaşmaya muhtaçtır. Çocuk oyun vasıtasıyla arkadaş edinir, paylaşmayı öğrenir ve toplum içinde kendine yer edinir. Oyun çocukları bir arada tutan en güçlü etkidir (Çoban & Nacar, 2008).

Oyun, çocuk için vazgeçilmezdir, oyun, çocuk için her şeyi ifade eder ve hayatının anlamıdır, öyle ki çocuğa hareket yoluyla varlığını fark ettirip, hayatı ve dünyayı öğrenmesine yardımcı olur. Oyun, çocuğun arzularını, hedeflerini ifade eden, onu hayat yolculuğuna hazırlayan en önemli araçtır, çocuğun, sosyal, zihinsel ve fiziksel gelişimine katkıda bulunur (Dirim, 2000).

¹ Mardin Artuklu Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, mustafaturkmen@artuklu.edu.tr

² Bingöl Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, hgenc@bingol.edu.tr

³ Bingöl Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, eceviz@bingol.edu.tr

lar böylece çocuk hayatta karşılaşacağı sorunlar karşısında tek başına olsa bile mücadele etmeyi ve kendine güvenmeyi öğrenecek hayatına yön verecek önemli kararlar alabilecek gücü kendisinde bulabilecektir.

Oyun, büyükler tarafından çocuklar için sadece eğlence amaçlı ve boş vakitte gerçekleştirilen bir aktivite olduğu düşünülse de aslında oyunun özellikle eğitsel oyunun çocukların fiziksel, zihinsel, duygusal ve sosyal gelişiminde önemli bir yeri vardır. Oyun, okul hayatının da vazgeçilmez bir öğretim yöntemi olarak düşünülmeli ve okullarda sadece beden eğitimi ve spor dersinde değil matematik, fen, sosyal bilgiler, yabancı dil öğrenimi gibi temel eğitimin tüm alanlarında mutlaka öğretimde oyuna yer verilmelidir.

Eğitsel oyunlar sayesinde çocuk eğlenceli ve güzel vakit geçirerek enerjisini boşaltıp mutlu olmanın ve sağlıklı bir bedene sahip olmanın yanında, kendine güvenen, toplumsal kurallara uyan ve sosyal becerileri yüksek, yardımlaşmayı bilen, karşılaştığı sorunlara etkili çözüm üretebilen, gurup çalışmalarına adapte olarak alacağı önemli kararlar ile hem ailesinin hem de toplumun önemli bir parçası olabilecek potansiyele sahip birey olarak gelişeceğini söyleyebiliriz.

KAYNAKLAR

- Aydın, A. (2009). Eğitim Psikolojisi (gelişim-öğrenme-öğretim). Ankara: Pegem Akademi.
- Akkaya, S. (2018). İlkokul dördüncü sınıf matematik dersinde geometri alt öğrenme alanlarına ilişkin kavram yanlışlarının giderilmesinde oyun temeli öğretimin etkisi, Doktora Tezi, İnönü Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Malatya.
- Aracı, H. (1998) . Okullarda Beden Eğitimi. Ankara: Yardımcı Ofset Yayıncılık.
- Aksoy, A.B., Çifçi, H.D. (2014). Erken Çocukluk Döneminde Oyun (1.Baskı), Ankara: Pegem Akademi.
- Akandere, M. (2006). Eğitici okul oyunları. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım Güneş, A. (2004). Okullarda Beden Eğitimi ve Oyun Öğretimi. Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Ayan, S., Alıncak, F., Tuzcuoğulları, T. (2015). Gaziantep'te oynanan bazı yöresel oyunların hentbol branşının teknik çalışmasına yönelik eğitsel oyunlar olarak değerlendirilmesi. Uluslararası Türk Eğitim Bilimleri Dergisi, 2015(4), 252-257.
- Bayraktar, I. & Bayrakdar, A. (2020). Normative values for evaluation of children physical education level: According to chronological age or biological age? African Educational Research Journal, 8(1): S26-S36.
- Cirav, Ö. (2018). 9-10 yaş grubu çocuklara uygulanan eğitsel oyun aktivitelerinin fiziksel ve motorik özelliklerine etkisi. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Gelişim Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Çelik, A. Şahin, M. (2013). Spor ve Çocuk Gelişimi International Journal of Social Socialscience, 6(1), 467-478.
- Çoban, B., Nacar, E. (2008). İlköğretim 2. Kademe eğitsel oyunlar. Ankara: Nobel Yayınları.
- Dirim, A. (2000). İlköğretim okulları için Çocuk Oyunları. İstanbul: Esin Yayınevi.
- Dönmez, N.B. (2000). Oyun Kitabı. İstanbul: Esin Yayınevi.
- Demirel, Ö. (2011). Öğretme Sanatı. Ankara: PegemAkademi.
- Eğitsel Oyun ve Eğitsel Oyunlaştırma Nedir? (2020). 12.12.2020 tarihinde <https://medium.com//türkiye/eğitsel-oyun-nedir-eğitsel-oyunlaştırma-nedir-1ceea7c00cc3> adresinden ulaşılmıştır.

- Georges, Robert, A. "Eğlence ve Oyunlar". (çev. Derya Filiz Korkmaz). Milli Folklor 74 (2007): 128-136.
- Gedik, M. (2012). Ortaokul ikinci sınıf öğrencilerin temel dil becerilerinin geliştirilmesinde eğitsel oyunların başarı ve kalıcılığa etkileri (Doktora tezi).
- Hsiao, H. S., Chen, J. C. (2016). Using a gestureinteractivegame-basedlearningapproachtimprovespreschoolchildren'slearningperformanceand motor skills. Computers&Education, 95, 151-162.
- Hazar, M. (2006). Beden eğitimi ve sporda oyunla eğitim. Ankara: Tutibay Ltd. Şti.
- Hazar, M. (1996). Beden Eğitimi ve Sporda Oyunla Eğitim. Ankara: Tutibay Yayınları.
- İsahocalılar (2020). Çocuk için oyun nedir. 12.12.2020 tarihinde <http://isahocalilar.com> adresinden ulaşılmıştır.
- Kırımoğlu , H.,Kepoğlu, A.,Dereceli, Ç., Parlak, N., Tozoğlu,E. (2009) İlköğretim II. Kademe Öğrencilerin atılganlık düzeylerinin spora katılımları bakımından incelenmesi (Ankara –Elmadağ ilçesi örneği). 13.Ergen Günleri Kongresi.
- Kıldan, A.O. (2001). Oyun çocukların Gelişim Özelliklerine Etkisi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Kaya, E. Ö., Köroğlu, Y., Sarıtaş, N., Kaya, M.,Sucan, S. (2019). Eğitsel oyunlar etkinliğine katılımın çocuklardaki denge, reaksiyon ve çeviklik üzerine etkisi. Spor Bilimleri Araştırmaları Dergisi, 4(1), 35-42.
- Kula, E. (2018). Dikkat becerisi geliştirmeye dayalı programın dikkat eksikliği olan ilkokul öğrencileri üzerindeki etkisinin incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Kaya, İ. B. (2019). 8-12 yaş elit yüzücülere uygulanan kombine antrenmanların performans düzeyleri üzerine etkisinin araştırılması.Yüksek Lisans Tezi, Süleyman Demirel Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Isparta.
- Muratlı S. (2014). Çocuk ve Spor. 3. baskı. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Mengütay,S. (1999). Okul Öncesi ve İlkokullarda Hareket Gelişimi ve Spor Ankara: Tutibay Ltd. Şti.
- Onay, C. (2007). 100 Eğitsel oyun. İstanbul:Morpa Kültür Yayınları.
- Ongül, E., Bayazıt, B., Yılmaz, O., Güler, M. (2017). Oyun ve fiziki etkinlikler dersinin çocuklarda seçilmiş motorik özellikler üzerine etkisi. Spor Bilimleri Araştırmaları Dergisi, 2(1), 45-52.
- Özmen, Ö. (1999). Çağdaş sporda eğitim üçgeni. Ankara: Bağırhan Yayınevi.
- Özen,G., Timurkaan, S., Güllü, M.,Timurkaan, H.S., Meriç, F., Uğraş, S., Çelik Çoban, D. (2014). Eğitsel Oyunlar (5.Baskı). Ankara :Korza Yayıncılık.
- Özer D.S., Özer K. (2000). Çocuklarda Motor Gelişim. İstanbul: Kazancı Kitap Tic. A.Ş.
- Poyraz, H. (2003). Okul Öncesi Dönemde Oyun ve Oyuncak. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Sabuncuoğlu, Z.,Tüz, M. (1998). Örgütsel Psikoloji (3.Baskı), Bursa: Alfa.
- Timurkan , S., Özen , G., Güllü, M.,Meriç, F., Uğraş, S., Çelik Çoban, D. (2013). Güzel sanatlar VeSpor Liseleri / Eğitsel Oyunlar. Ankara:MEB Devlet Kitapları.
- Tamer, K. (1987). Beden eğitimi ve oyun öğretimi, Anadolu Üniversitesi aöf eğitim ön lisans programı. Eskişehir:Açık Öğretim Fakültesi Yayınları.
- Tamer, K. (2000). Sporda fiziksel – fizyolojik performansın ölçülmesi ve değerlendirilmesi .(2. Baskı). Ankara: Bağırhan Yayınevi,132.
- Tuncor F. (2000). Eğitici Çocuk Oyunları. İstanbul: Esin Yayınları.